

Veiligheids- en gezondheidssignalering

Liantis externe dienst voor preventie en bescherming vzw

Boek III, titel 6 betreffende veiligheids- en gezondheidssignalering van de codex over het welzijn op het werk.

Wat zijn veiligheids- en gezondheidstekens?

Veiligheids- en gezondheidstekens zijn bordjes of kentekens in de nabijheid van of op gevaarlijke plaatsen die de aandacht trekken en een bepaalde boodschap meedelen. Dit kan een verbod, een waarschuwing, een gebod of een aanwijzing zijn, die nuttig is voor de veiligheid van de werknemers.

Algemeen

De plaatsing van de veiligheids- en gezondheidssignalering maakt deel uit van de algemene preventieprincipes die de werkgever moet hanteren. Als laatste preventieprincipe moet de werkgever veiligheids- en gezondheidssignalering voorzien als alle collectieve technische beschermingsmiddelen en werkorganisatorische maatregelen uitgeput zijn. De werknemers moeten tevens opleiding, informatie en instructies krijgen zodat zij de betekenis en het doel van veiligheids- en gezondheidssignalering kennen.

Waar dient men de veiligheids- en gezondheidssignalering toe te passen?

De veiligheids- en gezondheidssignalering is toepasselijk zowel voor werkgevers als voor werknemers en derden. De veiligheidstekens dienen dus aangebracht te worden op de arbeidsplaats zelf.

Welke zijn de veiligheidskleuren en welke is hun betekenis?

Veiligheidskleur	Betekenis	Praktijkvoorbeelden
ROOD	Gevaar Verbod Brandbestrijding	Bv. verboden voor voetgangers, verboden te roken, brandslang.
GEEL	Opgepast Waarschuwing Mogelijk gevaar	Signaleren van gevaren (brand, explosie, chemicaliën, hangende lasten ...), Signaleren van drempels, gevaarlijke doorgangen, obstakels.
GROEN	Redding Eerste hulp	Signaleren van noodwegen, uitgangen en nooduitgangen, reddingsdouches, eerste hulp en reddingsposten.
BLAUW	Gebod	Verplichting tot het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Voor de veiligheidskleuren rood, groen en blauw is het contrastkleur WIT, van geel is dit ZWART.

Wanneer de ISO 7010 norm toepassen?

De ISO 7010 norm beschrijft eveneens het uitzicht van pictogrammen met betrekking tot veiligheidssignalisatie. Verwacht wordt dat deze op termijn de huidige pictogrammen gaan vervangen. Hierdoor is reeds de mogelijkheid voorzien om verschillende pictogrammen uit deze norm nu toe te passen. Het gemengd gebruik van beide systemen is evenwel niet toegelaten.

Welke veiligheids- en gezondheidssignalering wordt opgelegd door de codex over het welzijn op het werk?

1. VERBODSTEKENS (ROOD, ZWART EN WIT)

Teken	Betekenis	Commentaar
	Verboden te roken	Aan te brengen op plaatsen waar roken verboden is om gezondheidsredenen, wegens de hinder of om productieredenen.
	Vuur, open vlam en roken verboden	Te gebruiken op plaatsen waar het gebruik van een open vlam kan leiden tot brand, explosie of ontbinding van chemische stoffen. Bv. in opslagruimten van ontvlambare vloeistoffen, in verfspuitruimten, op plaatsen waar gehalogeneerde oplosmiddelen gebruikt worden, ...
	Verboden voor voetgangers	Om zones of plaatsen aan te duiden waar de aanwezigheid of doorgang voor voetgangers is verboden omdat daar bv. het gevaar bestaat aangereden te worden, in de diepte te vallen of in aanraking te komen met bewegende delen.
	Verboden met water te blussen	Te gebruiken op plaatsen waar het blussen met water gevaarlijk is. Bv. bij vetbranden of bij brand in een elektrisch schakelbord.
	Geen drinkwater	Te gebruiken bij kraantjes of andere bronnen, met niet drinkbaar water. Bv. grondwater of stilstaand water uit een reservoir.
	Geen doorgang voor onbevoegden	Aan te brengen op bv. de toegangsdeur van de machinekamer van een lift.
	Verbod voor transportvoertuigen	Aan te brengen op plaatsen waar bv. enkel doorgang van voetgangers toegelaten is.
	Niet aanraken	Aan te brengen op bv. extreem warme oppervlakken.

2. WAARSCHUWINGSTEKENS (GEEL EN ZWART)

Teken	Betekenis	Commentaar
	Ontvlambare stoffen of hoge temperatuur	Duidt een plaats of lokaal aan waar met ontvlambare stoffen gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Explosieve stoffen	Duidt een plaats of lokaal aan waar met ontplofbare stoffen gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Giftige stoffen	Duidt een plaats of lokaal aan waar met giftige stoffen gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Bijtende stoffen	Duidt een plaats of lokaal aan waar met bijtende stoffen gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Radioactieve stoffen	Aan te brengen op de deuren van lokalen waarin ioniserende stralingsbronnen aanwezig kunnen zijn alsook op de toestellen die deze straling kunnen afgeven.
	Hangende lasten	Duidt de plaatsen aan waar een gevaar bestaat voor vallende lasten. Bv. de ganse oppervlakte die door een kraanhaak of rolbrug bediend kan worden.
	Transportvoertuigen	Aan te brengen op plaatsen waar er gevaar bestaat aangereden te worden door voertuigen. Bv. in magazijnen.
	Gevaar voor elektrische spanning	Duidt de plaats aan met gevaren door de elektrische installatie. Bv. ruimten van de elektrische dienst, hoogspanningsinstallaties of waar men bij laagspanningsinstallaties onvoldoende beschermd is tegen rechtstreekse aanraking.
	Gevaar	Algemene gevaarsaanduiding. Wordt meestal gebruikt als aanvullend teken bij een geschreven aanduiding, bv. bij "verboden in te schakelen" of bv. bij "instortingsgevaar" bij sloopwerken.
	Laserstraal	Aanduiding van de bron van laserstralen en van de toegang tot zones waar zulke stralen gebruikt worden.

Teken	Betekenis	Commentaar
	Oxiderende stoffen	Duidt een plaats of lokaal aan waar met oxiderende stoffen gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Niet-ioniserende straling	Aanduiding van de bron of van de toegang tot zones waar met niet-ioniserende stralen gewerkt wordt.
	Belangrijk magnetisch veld	Duidt een plaats of lokaal aan waar een belangrijk magnetisch veld aanwezig is.
	Struikelen	Aan te brengen op plaatsen waar er gevaar bestaat voor struikelen.
	Vallen door hoogteverschil	Aan te brengen op plaatsen waar een hoogteverschil aanleiding kan geven tot vallen.
	Biologisch gevaar	Duidt een plaats of lokaal aan waar met stoffen met biologisch gevaar gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Lage temperatuur	Duidt een plaats of lokaal aan waar een lage temperatuur heerst.
	Schadelijke of irriterende stoffen	Duidt een plaats of lokaal aan waar met schadelijke of irriterende stoffen gewerkt wordt of waar deze stoffen bewaard worden.
	Aanduiding van obstakels en gevaarlijke plaatsen	Signaleren van obstakels en gevaarlijke plaatsen, nl. plaatsen waar personen zich kunnen stoten, kunnen vallen of struikelen of waar lasten kunnen neervallen. Ook te gebruiken voor drempels, gevaarlijke doorgangen.

3. GEBODSTEKENS (BLAUW EN WIT)

Teken	Betekenis	Commentaar
	Oogbescherming verplicht	Duidt lokalen, zones of machines (bv. slijpstenen) aan waar het dragen van oogbescherming verplicht is tegen gevaarlijke stralen, weggeslingerde deeltjes of wegsplattend chemicaliën.
	Gehoorscherming verplicht	Duidt plaatsen aan waar het verplicht is de ter beschikking gestelde gehoorbescherming te dragen ten einde gehoorschade te vermijden.
	Veiligheidshelm verplicht	Duidt plaatsen aan waar het verplicht is een veiligheidshelm te dragen als bescherming tegen vallende voorwerpen of tegen het stoten van het hoofd.
	Adembescherming verplicht	Aan te brengen op elke toegang tot lokalen of zones waar het dragen van adembescherming verplicht is wegens de mogelijke aanwezigheid van stof, gas, dampen, uitwasemingen of rook in een voor de gezondheid gevaarlijke concentratie.
	Veiligheidsschoenen verplicht	Verplichting tot dragen van beschermingsschoeisel teneinde de voeten te beschermen tegen ongevallen, nl. bij de behandeling van zware stukken of op plaatsen waar men is blootgesteld aan voetwonden door uitstekende spijkers of puntige voorwerpen.
	Veiligheidshandschoenen verplicht	Aan te brengen op specifieke arbeidsplaatsen waar het dragen van handschoenen verplicht is teneinde de handen te beschermen tegen kwetsende of gloeiende voorwerpen alsook tegen bepaalde chemicaliën.
	Veiligheidspak verplicht	Aan te brengen op arbeidsplaatsen waar het dragen van een veiligheidspak verplicht is teneinde zich te beschermen tegen kwetsende of gloeiende voorwerpen, straling, alsook tegen bepaalde chemicaliën of extreme vervuiling.
	Gelaatsbescherming verplicht	Aan te brengen op arbeidsplaatsen waar het dragen van gelaatsbescherming verplicht is.
	Individueel veiligheidsharnas verplicht	Aan te brengen op arbeidsplaatsen waar het dragen van een individueel veiligheidsharnas verplicht is, teneinde zich tegen vallen vanop een hoogte te beschermen.
	Verplichte oversteekplaats	Aan te brengen op plaatsen waar de voetgangers verplicht moeten oversteken.
	Algemeen gebod	Eventueel samen met een ander bord aan te brengen.

4. REDDINGSTEKENS (GROEN EN WIT)

Teken	Betekenis	Commentaar
	Eerstehulppost	Aan te brengen op de deur van het eerstehulplokaal. Dient ook om plaatsen aan te duiden waar zich materiaal voor eerstehulpverlening bevindt.
	Te volgen richting naar een hulppost of reddingspost	Duidt de weg aan naar het eerstehulplokaal of naar een reddingsdouche, draagberrie ... Dit pictogram dient steeds vergezeld te zijn van een tweede pictogram om de aard van de reddingsmogelijkheid te verduidelijken (4 richtingen).
	Plaats van uitgang	Dit teken wordt gebruikt om de plaats van een gewoonlijk gebruikte uitgang aan te duiden (boven een deur te plaatsen), alsook de te volgen richting naar een uitgang die in normale omstandigheden gebruikt wordt. Dit pictogram mag slechts gebruikt worden voor uitgangen die ook aan de eisen voor nooduitgangen voldoen.
	Richting van uitgang	
	Richting naar nooduitgang	Dit teken dient om de te volgen weg naar een nooduitgang aan te duiden, die niet gebruikt wordt als gewone in- en uitgang.
	Nooduitgang	
	Plaats van een nooduitgang	Dit teken duidt de plaats van de nooduitgang aan, en is aan te brengen boven de nooduitgang.
	Draagberrie	Aan te brengen op plaatsen waar zich een draagberrie bevindt.
	Veiligheidsdouche	Aan te brengen op plaatsen waar zich een veiligheidsdouche bevindt.
	Ogen spoelen	Aan te brengen op plaatsen waar zich een oogdouche of oogspoelmiddel bevindt.
	Telefoon voor redding en eerste hulp	Aan te brengen op de plaats waar zich de telefoon voor redding en eerste hulp bevindt.

5. BRANDBESTRIJDINGSMATERIAAL (ROOD EN WIT)

Teken	Betekenis	Commentaar
	Brandslang	Aan te brengen op plaatsen waar zich een brandslang bevindt.
	Ladder	Aan te brengen op plaatsen waar zich ladders bevinden die in geval van nood (brand, evacuatie) gebruikt worden.
	Blusapparaat	Aan te brengen op de plaats waar de blusapparaten zich bevinden.
	Telefoon voor brandbestrijding	Aanduiding van de telefoon waarmee de bevoegde diensten verwittigd kunnen worden.
	Pijlen met de te volgen richting	Samen met ander pictogram voor brandbestrijdingsmateriaal te gebruiken (4 richtingen).

samen werkt.

liantis